

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové, a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **L. T. – M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 2. 2007, č. j. 59 Az 17/2006 - 63,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označené usnesení Krajského soud v Ostravě (dále též „krajský soud“), kterým jí nebyl na její žádost ustanoven pro řízení o kasační stížnosti zástupce z řad advokátů. Tato žádost byla součástí kasační stížnosti, kterou stěžovatelka brojila proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 10. 2006, č. j. 59 Az 17/2006 - 39, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2006, č. j. OAM-104/VL-20-08-2006. Tímto rozhodnutím žalovaného byla zamítnuta její žádost o udělení azylu dle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti Krajský soud v Praze zdůvodnil s ohledem na platnou právní úpravu. Podle § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „s. ř. s.“ či „soudní řád správní“) v řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem, pokud sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání. Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může být na návrh ustanoven usnesením zástupce, jimž může být i advokát. Protože žalobkyně v podané kasační stížnosti požádala o ustanovení bezplatného zástupce

z řad advokátů, byla vyzvána k prokázání svých majetkových a osobních poměrů, a to vyplněním a předložením tiskopisu, jež jí soud zaslal. I když dle vyplněného formuláře o majetkových poměrech žalobkyně se podle krajského soudu jeví, že by u ní byly předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, nelze dojít k závěru, že by jí bylo třeba ustanovit bezplatného advokáta k ochraně jejich práv, neboť kasační stížnost byla podána po uplynutí zákonné lhůty dne 16. 11. 2006.

Proti tomuto usnesení, které bylo stěžovatelce doručeno dne 15. 2. 2007, podala stěžovatelka u Krajského soudu v Ostravě dne 19. 2. 2007 samostatnou kasační stížnost, ve které s odkazem na citaci čl. 37 odst. 2 a 4 Listiny základních práv a svobod a § 3, § 4, § 14, § 15, § 17 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád), navrhla zrušení označeného usnesení krajského soudu a požádala o ustanovení bezplatného právního zástupce z řad advokátů. Současně požádala o ustanovení tlumočníka, k čemuž výslovně doplnila, že nemluví česky, resp. česky špatně rozumí. Rovněž tak požádala o odklad vykonatelnosti napadaného rozhodnutí.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti stručné vyjádření, ve kterém uvedl, že kasační stížnost směřuje do postupu soudu, a proto se k ní nebude vyjadřovat. Dále uvedl, že podle § 32 odst. 5 zákona o azylu má podání kasační stížnosti odkladný účinek a návrh na jeho přiznání není důvodný.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Kasační stížnost shledal Nejvyšší správní soud přípustnou, neboť podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.)* [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, ze dne 28. 4. 2004, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 486/2005, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka kasační stížností brojí proti usnesení krajského soudu, jímž jí nebyl ustanoven zástupce. V kasační stížnosti uvádí, že došlo k porušení správního řádu, dále ustanovení Listiny základních a práv a svobod, a požaduje zrušení usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Souhrnně vzato stěžovatelka kasační stížností brojí proti nezákonnosti usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud, za situace, kdy stěžovatelka svoje důvody uváděné v kasační stížnosti nepodřadila příslušnému ustanovení § 103 s. ř. s., dovozuje, že stěžovatelka kasační stížnost podává z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Takovou nezákonnost však Nejvyšší správní soud v napadeném usnesení neshledal.

Podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. věta před středníkem, *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.*

Z citovaného ustanovení vyplývá, že předseda senátu může navrhovateli ustanovit zástupce při současném splnění dvou podmínek. První z nich je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, druhou z nich je potřebnost ochrany práv navrhovatele. Podpůrně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 93, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 – 64, oba viz www.nssoud.cz.

Krajský soud na základě informací poskytnutých žalobkyní shledal splnění první podmínky, tedy existenci předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Krajský soud však neshledal splnění druhé souběžné podmínky, tedy potřebnost ochrany zájmů žalobkyně, a to z důvodu, že kasační stížnost (proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 10. 2006, č. j. 59 Az 17/2006 - 39, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2006, č. j. OAM-104/VL-20-08-2006), byla podána zjevně po uplynutí zákonné lhůty, dne 16. 11. 2006, a tedy opožděně, z čehož dovodil, že nelze dojít k závěru, že by bylo třeba pro toto řízení ustanovit bezplatného advokáta k ochraně práv žalobkyně.

S těmito závěry se ztotožňuje i Nejvyšší správní soud. Institut potřeby ochrany práv navrhovatele může mít z logiky věci místo pouze v řízeních, ve kterých se o právech navrhovatele bude (věcně) rozhodovat. Nebude-li se o právech navrhovatele rozhodovat, není třeba je ani chránit. Tak je tomu mj. v případech, kdy kasační stížnost ve věci, pro niž stěžovatelka požadovala ustanovení zástupce, bude odmítnuta pro opožděnost.

Jak vyplynulo ze spisu, rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 10. 2006, č. j. 59 Az 17/2006 - 39, jímž byla zamítnuta žaloba stěžovatelky proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 2. 2006, č. j. OAM-104/VL-20-08-2006, byl stěžovatelce (jejímu zástupci pro řízení o žalobě) doručen v pátek dne 1. 11. 2006 a kasační stížnost byla Krajskému soudu v Ostravě zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence (podána na poště X P. X pod č. R009006) až dne 16. 11. 2006, tedy opožděně. K zachování lhůty pro podání kasační stížnosti bylo třeba, aby nejpozději dne 15. 11. 2006 byla kasační stížnost předána soudu, nebo soudu zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence, anebo předána orgánu, který má povinnost podání doručit, což se však nestalo, poněvadž kasační stížnost podala stěžovatelka na poštu až následující den.

Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v návaznosti na § 120 s. ř. s. musí Nejvyšší správní soud opožděnou kasační stížnost odmítnout, z čehož plyne, že se jí nemůže věcně zabývat. Nemůže-li se Nejvyšší správní soud kasační stížností věcně zabývat, není důvod ochrany zájmů stěžovatelky (navrhovatele), neb žádné řízení o právech stěžovatelky (navrhovatele) neproběhne a není tak třeba chránit její práva.

Nejvyšší správní soud se proto s názorem krajského soudu o opožděnosti kasační stížnosti a z toho pramenícího nesplnění druhé podmínky vymezené v § 35 odst. 8 s. ř. s. ztotožňuje. Nelze proto dojít k závěru, že by stěžovatelce bylo v souzené věci třeba ustanovit zástupce pro řízení o opožděné kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tak neshledal nezákonnost napadeného usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatelka krajskému soudu výslovně vytýkala, že nerespektoval čl. 37 odst. 2 a 4 Listiny základních práv a svobod a § 3, § 4, § 14, § 15, § 17 správního řádu. Námitky stran údajného nerespektování označených ustanovení správního řádu musí Nevyšší správní soud odmítnout, a to z důvodu, že krajský soud byl povinen se pro případ ustanovení zástupce řídit soudním řádem správním, konkrétně jeho § 35 odst. 8, a nikoliv správním řádem, jak tvrdí stěžovatelka. Správní řád upravuje zastoupení ve správním řízení, stěžovatelka považovala ustanovení zástupce v řízení před soudem. Navíc Nejvyšší správní soud poznamenává, že stěžovatelka rozporuje nedodržení ustanovení správního řádu, který již neplatí a je nahrazen zákonem č. 500/2004 Sb. Z těchto důvodů je nedůvodná i navazující námitka o porušení Listiny základních práv a svobod. Podpůrně je třeba odkázat na judikaturu v této věci, viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2004, č. j. 7 Ads 24/2003 - 90, z něhož vyplývá, že *právo na právní pomoc v řízení před soudy podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod není právem absolutním. Toto právo lze realizovat jen za zákonem stanovených podmínek.*

Sluší se uvést, že krajský soud v odůvodnění svého usnesení namísto Nejvyšším správním soudem shora citovaného ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. nesprávně uvádí „§ 35 odst. 7 s. ř. s“. Nejvyšší správní soud však nepovažuje tuto vadu za vadu, pro kterou by bylo třeba označené usnesení zrušit, a to z důvodu, že krajský soud správně uvádí zákonný text obsažený v § 35 odst. 8 s. ř. s., jen jej nesprávně označuje. K nesprávnému označení došlo pravděpodobně v důsledku opomenutí novelizace soudního řádu správního (na základě zákona č. 350/2005 Sb.), která posunula číselná označení odstavců uvedených v § 35 s. ř. s. Jedná se tak o pouhou chybu v psaní bez relevance k zákonnosti usnesení o neustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Nejvyššímu správnímu soudu tak nezbylo než kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítnout.

Za výše popsaného stavu, tedy opožděnosti kasační stížnosti a nutnosti jejího odmítnutí, by podle Nejvyššího správního soudu bylo nadbytečné rozhodovat o žádosti o ustanovení tlumočníka.

K žádosti o odklad účinnosti napadaného rozhodnutí odkazuje Nejvyšší správní soud na § 32 odst. 5 zákona o azylu, podle něhož má podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany odkladný účinek.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný správní orgán žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. listopadu 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu